

Kaupunginhallitus	§ 256	21.09.2015
Kaupunginhallitus	§ 269	05.10.2015
Kaupunginvaltuusto	§ 71	19.10.2015

Pakolaisten vastaanottaminen

4736/00.04.00/2015

Khal § 256

Valmistelijat: sosiaali- ja terveystoimittaja Kirsi Korttila
puh. 03-849 4200, sosiaalipalvelujohtaja Päivi Nykänen
puh. 03-849 3120, koulutusjohtaja Johannes Rinkinen
puh. 050-556 5934, varhaiskasvatusjohtaja Miia Kemppi
puh. 03-849 3135, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Hämeen ELY-keskus pyytää 31.8.2015 päivätyllä esityksellä alueensa kunnilta vastausta kiinnostuksesta tarjota kuntapaikkoja kiintiöpakolaisille.

Turvapaikanhakija on henkilö, joka pyytää suojelua ja oleskeluoikeutta vieraasta maasta. Jos hän on suojelun tarpeessa ja hänelle myönnetään turvapaikka, hän saa myös pakolaisaseman. Pakolaisaseman voi saada henkilö, jolla on perusteltua syytä pelätä joutuvansa vainotuksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi. Pakolaisaseman saa henkilö, jolle jokin valtio antaa turvapaikan tai jonka YK:n pakolaisjärjestö UNHCR toteaa olevan pakolainen. Turvapaikan saanut henkilö voi palata omaan maahansa, kun maan olosuhteet ovat tulleet taas turvallisiksi. Suomessa turvapaikanhakijoiden vastaanottoa säätelee Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta eli vastaanottolaki. Turvapaikkahakemuksia Suomessa käsittelee Maahanmuuttovirasto ja hakemuksen käsittelyaikana hakija oleskelee vastaanottokeskuksessa. Vuonna 2014 Suomesta haki turvapaikkaa 3.661 henkilöä ja vuonna 2015 turvapaikanhakijoiden määrän arvioidaan nousevan jopa 15.000 henkilöön.

Pakolaisia, jotka ovat lähteneet kotimaastaan toiseen maahan, johon he eivät kuitenkaan voi pysyvästi asettua asumaan, voidaan ottaa uudelleen sijoitettaviksi kolmanteen maahan niin sanotussa pakolaiskiintiössä. Suomeen otetaan pakolaiskiintiössä henkilöitä, jotka YK:n pakolaisjärjestö UNHCR on katsonut pakolaisiksi, tai muita kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia ulkomaalaisia uudelleen sijoitusta varten. Suomessa eduskunta päättää vuosittain valtion talousarvion hyväksymisen yhteydessä kuinka monta kiintiöpakolaista Suomi sitoutuu ottamaan. Vuodesta 2001 alkaen Suomeen otettavien kiintiöpakolaisten määrä on ollut 750 henkilöä vuodessa. Eduskunta voi päättää mahdollisesta lisäkiintiöstä. Esimerkiksi vuosina 2014 ja 2015 pakolaiskiintiötä nostettiin ja kiintiöpakolaisia otettiin 1.050.

Valtio korvaa pakolaisista (luvan saaneet turvapaikanhakijat ja kiintiö-pakolaiset) aiheutuvia kuluja niille kunnille, joilla on voimassa olevat sopimukset ELY:n kanssa. Korvattavia kustannuksia ovat

- laskennallinen korvaus pakolaisten ohjauksen, neuvonnan ja muun kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä
- sosiaali- ja terveydenhuollon erityiskustannukset (esim. dialyysihoidot, vammaisuudesta aiheutuvat kustannukset)
- kunnan maksama kotoutumis- ja toimeentulotuki
- tulkkaus- ja käännöspalvelut
- ilman huoltajaa maassa asuvien lasten ja nuorten tuki
- alkukartoituksen järjestäminen.

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee lisäksi AMIF-rahastolle hake-
musta SYLVIA II-hankkeen käynnistämisestä ja jos hanke saa rahoituksen, sen kautta tullaan jakamaan 20.000 euron bonusraha niille kunnille, jotka tekevät ensimmäisen päätöksensä pakolaisten vastaanottamisesta. Lisäksi hankerahoista maksetaan laskennalliseen korvaukseen lisäosa, joka on alle 7-vuotiaasta 1428 euroa ja yli 7-vuotiaasta 700 euroa.

Heinolalla ei ole sopimusta ELY:n kanssa pakolaisten vastaanottamisesta, mutta Heinolassa asuu, tarkasteluajankohdasta riippuen, 5-10 pakolaistasatuksen saanutta henkilöä. Koska sopimusta ELY:n kanssa ei ole, valtio ei korvaa Heinolalle näistä kunnassa asuvista pakolaisista aiheutuvia kustannuksia. Esimerkiksi yksinäisen henkilön (työtön, saa työmarkkinatukea ja asumistukea), joka on saapunut Heinolaan vastaanottokeskuksesta, vuosittaiset kustannukset, joihin olisi mahdollista saada valtionavustusta, ovat n. 5.000 €/vuosi.

Heinolaan olisi mahdollista ottaa n. 10-15 kiintiöpakolaista (3-5 perhettä) samalta kielialueelta, jolloin heidät voitaisiin asuttaa esimerkiksi Heinolan vuokra-asunnot Oy:n vapaana oleviin kaksioihin tai kolmioihin. Asunnot tulee olla kalustettuja ja asuntojen kalustamiseen saa valtionavustusta, kuten myös tulkkauskustannuksiin. Perhetyöstä olisi mahdollista irrottaa yhden työntekijän työpanos ensimmäisten viikkojen alkuohjaukseen ja myös tähän saa valtionavustusta. Mikäli pakolaisia tulee Heinolaan omatoimisesti enemmän, niin tällöin tulee varautua 1-1½ ohjaajan työpanoksen kohdentamisesta pakolaisten ohjaukseen. Heinola on mukana alueellisen integraatiopalvelupisteen Alipin toiminnassa, josta henkilökunta saa tarvittaessa asiantuntija-apua ja ohjausta pakolaisten vastaanottamiseen ja ohjaamiseen liittyvissä kysymyksissä.

Heinolan maksettaviksi jäävät kustannukset aiheutuvat pakolaisten tarvitsemista muista kuin sosiaali- ja terveydenhuollon erityispalveluista (esim. perusterveydenhuollon palvelut, sosiaalityö) ja hallinnollisesta työstä kuten tietojen ylläpidosta ja maksatuksesta (noin 1 työpäivä/ maksatus) sekä päivähoidon- ja koulutuksen kustannuksista.

Mikäli päivähoitoon tulisi pakolaislapsia paljon, tulee päivähoitoon palkata lisähenkilökuntaa seuraavasti:

- yksi työntekijä neljää alle 3-vuotiasta lasta kohden
- yksi työntekijä seitsemää yli 3-vuotiasta lasta kohden.

Päiväkodeissa ei ole tällä hetkellä vapaita hoitopaikkoja. Vuositasolla yhden työntekijän palkka on noin 35 000 euroa ja yhden päiväkotipaikan hinta on kuukaudessa noin 1462 euroa ja vuodessa noin 17 544 euroa. Täysin kielitaidoton maahanmuuttajalapsi laitetaan Heinolassa aina puoleksi vuodeksi kahden lapsen paikalle. Tällöin puoli vuotta päiväkodissa maksaa siis tuon 17 544 euroa ja siihen puoli vuotta normipaikalla, niin koko vuoden päiväkotipaikka maksaa noin 26 316 euroa. Jos lapsia varten tarvitsee palkata erityiskasvatuksen päivähoitaja avustajaksi, on vuositason lisäkustannus noin 30 000 euroa. Yleensä yksi avustaja riittää useammalle lapselle. Perhepäivähoidossa lapsi maksaa 1570 euroa kuukaudessa ja vuodessa 18 720 euroa; puoli vuotta kahden paikalla ja puoli vuotta tavallisella paikalla olisi noin 28 140 euroa vuositason. Päivähoidossa maahanmuuttajista ei saa korotettua valtionavustusta eikä esiopetuksessa ole toteutettu valmistavaa opetusta.

Päiväkodeissa ja esiopetuksessa järjestetään jo nyt suomi toisena kielenä- kerhoja. Jos pakolaislapsia tulisi Heinolaan aikaisempaa enemmän, tarkoittaisi se myös lisäkoulutustarvetta henkilökunnalle suomi toisena kielenä opettamisesta.

Perusopetusikäiset maahanmuuttajaoppilaat otetaan ensimmäisen vuoden ajaksi valmistavan opetuksen oppilaisiksi. Tällöin heistä saatava valtionosuus on kaksinkertainen perusopetuksen oppilaisiin verrattuna ja siten suuri osa kustannuksista pystytään kattamaan korotetulla valtionosuudella ensimmäisen vuoden ajan. Tukitoimia tarvitaan kuitenkin pitemmälle ajalle, joten jonkin verran enemmän opetukseen joudutaan satsaamaan ensimmäisen vuoden jälkeenkin. Maahanmuuttajaoppilaille tulee järjestää mm. suomi toisena kielenä -opetusta, jota varten jouduttaneen hankkimaan opettajille lisäosaa- mista tai rekrytoimaan tuohon kelpoisia opettajia. Lisäkustannuksia voisi arvioida kertyvän n. 2.000 € / oppilas / vuosi.

Hämeen ELY-keskuksen työvoimapalveluasiantuntija Anita Salonen on kokouksessa kertomassa pakolaisten vastaanottamiseen liittyvistä menettelyistä ja näkökohdista.

Ehdotus:

Kaupunginjohtaja (JT): Kaupunginhallitus päättää

1) neuvotella Hämeen ELY-keskuksen kanssa sopimuksen pakolaisten vastaanottamisesta ja

2) käynnistää Hämeen ELY-keskuksen kanssa keskustelun haluk-

kuudesta ja valmiudesta kiintiöpakolaisten vastaanottamiseen Heinolassa.

Päätös:

1) Jäsen Marko Heino esitti jäsen Timo Virtasen kannattamana, että Heinolan kaupunki luopuu ehdotetusta neuvottelusta.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta käydyn keskustelun kuluessa jäsen Heino on tehnyt kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeavan kannatetun esityksen, joten asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että tarvittava äänestys toimitetaan nimenhuutoäänestyksenä niin, että ne, jotka kannattavat kaupunginjohtajan ehdotusta, äänestävät "jaa", ja ne, jotka kannattavat jäsen Heinon tekemää esitystä äänestävät "ei". Äänestysmenettelyehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin

7 "jaa" -ääntä (jäsenet Huvinen, Jaakkola, Karppinen, Koponen, Timonen ja Varjo sekä puheenjohtaja Hildén) ja

2 "ei" -ääntä (jäsenet Heino ja Virtanen)

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen äänin 7 vastaan 2 hyväksyneen kaupunginjohtajan tekemän esityksen asiassa.

2) Jäsen Marko Heino esitti jäsen Timo Virtasen kannattamana, että Heinolan kaupunki ei käynnistä keskustelua.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta käydyn keskustelun kuluessa jäsen Heino on tehnyt kaupunginjohtajan ehdotuksesta poikkeavan kannatetun esityksen, joten asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti, että tarvittava äänestys toimitetaan nimenhuutoäänestyksenä niin, että ne, jotka kannattavat kaupunginjohtajan ehdotusta, äänestävät "jaa", ja ne, jotka kannattavat jäsen Heinon tekemää esitystä äänestävät "ei". Äänestysmenettelyehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin

7 "jaa" -ääntä (jäsenet Huvinen, Jaakkola, Karppinen, Koponen, Timonen ja Varjo sekä puheenjohtaja Hildén) ja

2 "ei" -ääntä (jäsenet Heino ja Virtanen)

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen äänin 7 vastaan 2 hyväksyneen kaupunginjohtajan tekemän esityksen asiassa.

Pöytäkirjan liitteenä 1 jäsen Marko Heinon eriävä mielipide.

Tiedoksianto:
Khal § 269

Koneote Hämeen ELY-keskus
Valmistelija: hallinto- ja kehitysjohtaja Sinikka Malin,
puh. 03-849 3301, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Hämeen ELY-keskukselta on saatu luonnos sopimukseksi pakolaisten vastaanottamisesta. Vastaanottamiseen ja kotouttamiseen liittyviä näkökohtia valmistellaan vielä palveluista vastaavien yhteistyönä.

Valmistelussa on lähdetty siitä ajatuksesta, että vastaanotettavia pakolaisia voisi olla keskimäärin 10-15 vuodessa, mutta määrän ei tarvitsisi jakautua tasaisesti eri vuosille.

Esityslistan liitteenä 2 on luonnos sopimukseksi Hämeen ELY-keskuksen ja Heinolan kaupungin välille.

Ehdotus: Kaupunginjohtaja (JT): Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että Heinolan kaupunki sitoutuu vastaanottamaan vuosittain 10-15 kiintiöpakolaista ja tekee pakolaisten vastaanottamisesta Hämeen ELY-keskuksen kanssa liitteenä olevan sopimuksen.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirjan liitteenä 1 on luonnos sopimukseksi Hämeen ELY-keskuksen ja Heinolan kaupungin välille.

Jäsen Marko Heino jätti pöytäkirjan liitteenä 2 olevan eriävän mielipiteen.

Jatkokäsittely:
Kval § 71 kaupunginvaltuusto
Esityslistan liitteenä 1 on luonnos sopimukseksi Hämeen ELY-keskuksen ja Heinolan kaupungin välille.

Ehdotus: Kaupunginhallitus: Kaupunginvaltuusto päättää, että Heinolan kaupunki sitoutuu vastaanottamaan vuosittain 10-15 kiintiöpakolaista ja tekee pakolaisten vastaanottamisesta Hämeen ELY-keskuksen kanssa liitteenä olevan sopimuksen.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Pöytäkirjan liitteenä 1 on sopimus Hämeen ELY-keskuksen ja Heinolan kaupungin välille.

Tiedoksianto: Koneote Hämeen ELY-keskus